

3. Федулова Л. І. Напрями розвитку регіональних інноваційних екосистем в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 7 (181). С. 240–248.
4. Foray D., Goddard J., Berdarrain X. (2012). Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS 3). Joint Research Centre, 122 p.

REFERENCES

1. Yegorov, I. (2018). Key Tendencies of Scientific and Technological Development in Ukraine and Its International Dimension (Review of Statistical Indicators). *Cultural Psychology of Education*, 7, 59–66 [in English].
2. Report of the CSS Ukraine-EU CSU “Implementation of European integration reforms in the field of science and technology”. URL: <https://cutt.ly/gylamj5> [in Ukrainian].
3. Fedulova, L. (2016). Directions of development of regional innovation ecosystems in Ukraine. *Actualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, 7 (181), 240–248 [in Ukrainian].
4. Foray D., Goddard J., Berdarrain X. (2012). Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS 3). Joint Research Centre [in English].

Савельєва Олена Миколаївна

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0003-0177-8589*

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗЕМЕЛЬНО-ПРАВОВИЙ ІНТЕРЕС ЯК ОБ’ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Наукова робота присвячена дослідженню теоретичних питань об’єктів у земельному праві, а також проблем, що виникають у сфері охорони законних інтересів суб’єктів земельних правовідносин. Автором проаналізовано чинне земельне законодавство, судову практику, на підставі чого розроблені відповідні висновки й пропозиції. Методологічною основою дослідження послужив загальнонауковий діалектичний метод наукового пізнання,

крім того в процесі дослідження використовувалися формально-логічний та формально-юридичний методи.

Ключові слова: об'єкти в земельному праві, практика Конституційного Суду України, земельний інтерес, правова охорона.

Savelieva Olena

*PhD in Law, Assistant of the Department of Land and Agrarian Law
of Yaroslav Mudryi National Law University*

ON THE QUESTION OF LAND-LEGAL INTEREST AS AN OBJECT OF LEGAL PROTECTION

The scientific work is devoted to researching of the theoretical issues of objects in land law, as well as the problems that arise in the protection of the legitimate interests of subjects of land relations. The author has analyzed the current land legislation, judicial practice, on the basis of which the relevant conclusions and proposals have been developed. The methodological basis of the study was a general scientific dialectical method of scientific knowledge, in addition, in the process of researching used formal-logical and formal-legal methods.

Keywords: objects in land law, the practice of the Constitutional Court of Ukraine, land interest, legal protection.

Основними завданнями земельного законодавства України, як відмічає В. В. Сидор, є створення необхідних правових умов для максимальної реалізації інтересів учасників земельних відносин, а також регулювання земельних відносин з метою створення умов за для раціонального використання й охорони земель, рівноправного розвитку всіх форм власності на землю і господарювання, збереження та відтворення родючості ґрунтів, поліпшення якості навколишнього природного середовища, охорони прав громадян, підприємств, установ, організацій на землю [1, с. 204]. У цьому відношенні постає питання про важливість дії механізму забезпечення балансу публічних та приватних інтересів у сфері земельних відносин. Адже як засвідчує практика ЄСПЛ, у практиці реалізації земельно-правових норм в Україні існував певний дисбаланс у цій сфері [2]. Крім того в

чинному законодавстві передбачено, що використання власності на землю не може завдавати шкоди правам і свободам громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (ч. 3 ст. 1 ЗК України).

У своєму Рішенні № 18-рп/2004 від 01 грудня 2004 р. [3] Конституційний Суд України визначив основні ознаки охоронюваного законом інтересу як правового феномену, що: 1) виходить за межі змісту суб'єктивного права; 2) виступає самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони; 3) має на меті задоволення усвідомлених індивідуальних і колективних потреб; 4) не може суперечити Конституції і законам України, суспільним інтересам, загально визнаним принципам права; 5) означає прагнення (а не юридичну можливість) до користування у межах правового регулювання конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом; 6) розглядається як простий легітимний дозвіл, тобто такий, що не заборонений законом. Охоронюваний законом інтерес регулює ту сферу відносин, заглиблення в яку для суб'єктивного права законодавець вважає неможливим або недоцільним. Поняття «охоронюваний законом інтерес» КСУ визначив як прагнення до користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом, який зумовлений загальним змістом об'єктивного права і прямо не опосередкований у суб'єктивному праві простий легітимний дозвіл, що є самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать Конституції і законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загально-правовим засадам. Як зазначають експерти [4], при поєднанні інтересу та суб'єктивного права, останнє виступає правовим інструментарієм реалізації цього інтересу. І можна припустити існування такого способу захисту охоронюваного законом інтересу як визнання інтересу законним, що прямо не заборонено законом.

Відповідно до ч. 2 ст. 152 Земельного кодексу України захист прав громадян та юридичних осіб на земельні ділянки здійснюється шляхом: а) визнання прав; б) відновлення стану земельної ділянки, який існував до порушення прав, і запобігання вчиненню дій, що порушу-

ють права або створюють небезпеку порушення прав; в) визнання угоди недійсною; г) визнання недійсними рішень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування; ґ) відшкодування заподіяних збитків. Цей перелік не є вичерпним. Отже пропонується [4] припускати існування такого способу захисту охоронюваного законом інтересу, в тому числі земельно-правового, як визнання інтересу законним, що прямо не заборонено законом.

Виходячи з наведених вище ознак категорії «охоронюваний законом інтерес» слід виокремити й основні ознаки земельно-правового інтересу: а) виступає безпосереднім об'єктом правової охорони; б) стосується суб'єктів земельних відносин у державі (землевласників, землекористувачів, Українського народу та ін.); в) передбачає наявність балансу публічних інтересів суспільства та приватних інтересів землевласників, землекористувачів тощо; г) наявність переваги у правовій охороні екологічних інтересів суспільства над економічними інтересами інших суб'єктів земельних правовідносин, однак передбачає втримання максимального балансу в цьому відношенні; д) полягає в прагненні суб'єктів земельних відносин реалізувати свої правомочності щодо землі як об'єкта земельного права; е) його забезпечення та реалізація виступає метою реалізації суб'єктивних прав учасників земельних правовідносин; є) поділяється на державний, суспільний (громадський) і приватний.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сидор В. Д. Земельне законодавство. *Велика українська юридична енциклопедія*. Т. 16 / редкол.: М. В. Шульга (голова), В. В. Носік, П. В. Кулинич та ін. Харків: Право, 2019. С. 203–206.

2. Справа «Зеленчук і Цицюра проти України» (Заяви № 846/16 та № 1075/16): рішення ЄСПЛ від 22.05.2018 р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 73. Ст. 2465.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) (справа № 1-10/2004) від 01.12.2004 р. № 18-рп/2004. *Офіційний вісник України*. 2004. № 50. Ст. 3288.

4. Як суди розуміють поняття «охоронюваний законом інтерес»: детальний аналіз та судові прецеденти, 2016. URL: https://protocol.ua/ua/yak_sudi_rozumiyut_ponyattya_ohoronyuvaniy_zakonom_interes_detalnyy_analiz_ta_sudovi_pretsedenti/

REFERENCES

1. Sydor V. D. Zemelne zakonodavstvo. *Velyka ukrainska yuridychna entsiklopedia*. (2019). Kharkov: Pravo [in Ukrainian].

2. Sprava «Zelenchuk i Tsytsiura proty Ukrainy» (Zaiavy № 846/16 та № 1075/16): rishennia YeSPL vid 22.05.2018 r. (2018). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, 73, art. 2465 [in Ukrainian].

3. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam 50 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo ofitsiinoho tлумachennia okremykh polozhen chastyny pershoi statti 4 Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro okhoroniuvani zakonom interes) (sprava № 1-10/2004) vid 01.12.2004 r. № 18-рp/2004. (2004). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, 50, art. 3288 [in Ukrainian].

4. Yak sudy rozumiiyut poniattia «okhorniuvani zakonom interes»: detalnyi analiz ta sudovi pretседенты. (2016) [in Ukrainian].

Самсонова Яна Олексіївна

кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0001-9938-7206

ПОНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Наукова робота присвячена теоретико-правовому аналізу інклюзивного розвитку у сфері сільського господарства та ведення агробізнесу в контексті забезпечення світових Цілей сталого розвитку. Досліджено міжнародне забезпечення й тлумачення поняття інклюзивного розвитку, визначено ознаки та переваги щодо забезпечення охорони довкілля, раціонального